

Kadın Sığınmaevleri ve Konukevleri Mevzuatının Kentsel Planlama Bağlamında Değerlendirmesi¹

Şirin Gülcen EREN^{2*}, Salime TARİKÇİ³

Öz

“Kentın sırrı” olarak yazarlar tarafından tanımlanan sığınmaevi veya konukevi kadın ve çocuk mağdurlara hizmet eden kamusal birer fonksiyon yapısıdır. Mağdur, bu yapılarda gizlenen kentın “sırdaşı”dır. Mağdurların veya sığınmaevlerinin ya da konukevlerinin kentle ve planlama kurumuyla ilişkisine dair akademik çalışmalar kısıtlıdır. Makaleye; mekân-kadın-planlama konularındaki çalışmalardaki eksiklikler, mağduriyet yaratıcı toplumsal bilinç seviyesi ve kamusal uygulamaları nedeniyle Türkiye örneği konu edilmiştir. Makalede; sığınmaevi ve konukevleri ve bu evlerde konaklayan mağdurların, kent, kent kuramı ve kent yaşamı açısından kentle olan ilişkisinin ilgili mevzuat üzerinden araştırılması ve planlama süreci, imar planlarıyla ilişkisi ile planlama bakış açısı ve şehir plancısının katılımı bağlamında sorgulanması ve betimleyici bir değerlendirme yapılması amaçlanmaktadır. Araştırmada; sığınmaevleri ve konukevlerinin ilgili mevzuat bağlamında kentle olan ilişkileri, kentsel konumu ve mağdurun kentle etkileşimi boyutları irdelenmiştir. Toplumsal cinsiyete dayalı kentlerin nasıl kurulabileceğine dair bu çalışma bulgularının müteakip araştırmalara temel olması ve yön göstermesi hedeflenmektedir. Nitel araştırma yöntemi; Türkiye örneklemini üzerinden mevzuat taraması ve akademik yayın incelemesini içermektedir. İlgili mevzuat ve literatür yanı sıra, internet kaynakları taranmış, bulgular eleştirel bakış açısıyla değerlendirilmiştir. Şehir plancılarının ve ilgili kesimlerin, sürecin, konukevlerinin konularının ve mağdurun kentle ve kentliyle olan ilişkisinin biçiminin belirleyicisi olması ve şehir planlama bakış açısının sürece dâhil edilmesi önerilmektedir. Söz konusu alanların kamusal mekân ve hizmet bağlamında eşitsizliği gidermeye yönelik planlanması, programlanması ve politikalarda önceliğe alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Şehir Planlama, Sığınmaevi, Konukevi, Mağdur.

An Assessment of Women's Shelters and Guesthouses Legislation in the Context of Urban Planning

Abstract

The shelters or guesthouses referred to by the authors as the “secret of the city” are functional public buildings serving woman and child victims. The victims hiding in these buildings are the city’s “confidants” – the sharers of the secret. There are few academic studies of the relationships which either the victims or the guest houses/shelters form with the city. This paper addresses the case of Turkey because of the shortfalls in works on space-women-planning, the existence of a level of social consciousness and public practices that result in victimisation. It aims to make a search of the relevant legislation to determine the relationship which the shelters and the victims accommodated in them

¹ Bu makale, TMMOB Şehir Plancıları Odası’nca, 18-19 Aralık 2021 tarihinde düzenlenen, 3. Toplumsal Cinsiyet Kent ve Mekân etkinliğinde özet metin olarak sunulmuş, daha sonra bu dergi için genişletilmiştir.

² Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Isparta Türkiye.

³ Toplumsal Cinsiyet Uzmanı, Kadın Çalışmaları Derneği YK Üyesi. Ankara Türkiye.

* İlgili Yazar/Corresponding Author: sirineren@sdu.edu.tr

Gönderim Tarihi / Received Date: 06.03.2022

Kabul Tarihi / Accepted Date: 12.11.2022

have with the city, the concept of the city and urban life, to explore their relationships with urban planning and development plans in the context of the planning process and the involvement of the urban planner, and to make a descriptive assessment. Legislation of shelters and guesthouses, their relationship with the city, their urban locations and the dimensions of the victim's relationship with the city are evaluated. The study relates to the question of how gender-sensitive cities can be established and is intended to form a basis and serve as a guide for future studies. Methodologically, qualitative research comprises an examination of legislation and a review of the literature based on Turkish case study. In addition to the related legislation and literature survey, internet resources were searched and findings are critically evaluated. The view is taken that urban planners and the sections of society concerned is suggested to be the determinants of the locations of the shelters, the related processes, and the form which the relationship between the victims and the city and its citizens takes, and that the perspective of city planning should be integrated into the system. It is considered that these areas should be planned, programmed and prioritized in policies to eliminate inequality in the context of public space and service.

Keywords: Women, City Planning, Shelter, Guesthouse, Victim.

1. Giriş

Toplumsal değişim ve bellek insanoğlunun hayat bilgisidir. Kolektif belleğin birincil aktarıcıları kadınlardır (Türkmenoğlu, 2016, s. iii; Assmann, 2003). Kültür, kadın ile çocuğa ve topluma geçmektedir (URL-1). Kültür, toplulukları millet haline getirir (URL-1). Toplum ise, bireyin toplumsal cinsiyet kimliğini şekillendirir (Gülseven, 2017, s.184).

Toplumsal cinsiyet; toplumun cinsiyetlere biçtiği roller, imajlar, beklentiler ve normlar üzerinden inşa edilen bir kavramdır. Toplumsal cinsiyet eşitliği; kadın ve erkek bireylerin toplumsal yaşamın tüm alanlarına eşit şekilde katılım gösterebilmesi ve eşit haklara ve fırsatlara sahip olabilmesi anlamındadır (URL-2). Ancak, toplumsal cinsiyet; kadına ve erkeğe rol biçme (Gülseven, 2017, s.185), kültürel yönelme ve baskıcı erkeklik olgularıyla karşımıza çıkmaktadır.

Kadın, tüm toplumlarda dezavantajlıdır (URL-3; Alpago, 2006, s.31-35). Mülk edinimi ve mekânı kullanmada fırsat eşitliği (Jarvis, Kantor ve Cloke, 2015) veya eşitsizliğinin (Şeker, 2020, s. 93-100) oluşumu, iş bölümü ve istihdamda (Köse Akkırman, 2017, s. 81-84; Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği [TÜSİAD] & Türkiye Kadın Girişimciler Derneği [KAGİDER], 2008) farklılaşma deneyimlemektedir (Yıldız, 2015, s.183). Bu durum, kadına bakış açısının temel göstergesidir. Benzer bakış açısı, çocuk, yaşlı, engelli için de geçerlidir.

Türkiye, kadın bakış açısının karmaşık ve kırılğan olduğu, hızla değiştiği, mülkten ve istihdamdan uzaklaştırıldığı ve kırııcı olduğu ülkelerden sadece biridir. Ülkenin kadın konusundaki tarihsel deneyimi, son yüzyılda çeşitli kazanımlar yanı sıra, kayıpları da beraberinde getirmiştir. 1980'li yıllardan itibaren kadın hareketi yeniden yükselmiş ve bu sorunları politika konusu haline getirmeyi başarmıştır. Geçmişte kadınlar “dayağa hayır” diyerek sokaklara yöneldiğinde toplum şaşırmakta iken, bugün toplumsal olarak kanıksanmış, ancak artan oranda kamu idaresi şiddetine maruz kalmış ve mağduriyet düzeyleri artmıştır (URL-4; Ovidia, 1996). Alpago (2006, s.30) ayrıca, 2000'li yıllarda yapılan araştırmaların kadına yönelik aile içi şiddete yoğunlaştığını ve bu şiddet türünün büyük bir oranda olduğunu belirtmektedir.

Engellilik, yaşlılık, mültecilik ve benzeri durumlarına bağlı olarak yaşanan ayrımcılıktaki ve uluslararası göçteki artış, kadının boşanınca yalnızlığı ve yoksulluğu ile baş başa kalması, nefret söylemlerinin ve şiddetin sürekliliği veya tacizde delil şartı aranması ise, mevzuat temelli son kayıplardır. Bahsi geçen kayıplar, genelde kadınlar ve çocuklar açısından adalet duygusunu yaralamaktadır. Kadınlar ve demokrat insanlar söz konusu adaletsizliklere ve haksızlıklara itiraz haklarını artan oranda kullanmaktadır (URL-5).

Kadınlar ve çocukları toplumsal çaba, bilgi ve bilinç eksikliği ile özellikle değişen ekonomik, sosyal ve kültürel yapıya bağlı olarak artan şiddet ve şiddeti koruyan ve meşrulaştıran toplumsal ve politik destek nedeniyle, baskı altındadır (Ovadia, 1996). Destek görmeyen, neredeyse esir alınmış kadınların çocuklarıyla birlikte mağdur (sığınmacı) olarak sayıları artarken, görünmez nüfus (Koç Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi [KOÇ-KAM], 2019, s. 12) yapısı güçlenmektedir. Ülkede şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin güvenle sığınacakları sığınmaevlerine ve konukevlerine olan talepleri de bu yükselişe paralel bir artış göstermektedir. Ülkeye gelen yabancı uyruklu sığınmacılar için de durum aynıdır. Her iki bağlam; barınma amaçlı güvenli mekân yaratılması dışında düşük yoğunluklu ve iki boyutlu bir kadın göçü (iç ve dış göç) yaşandığının göstergesidir. Sonuçta; savaştan kaçan sığınmacılar veya şiddetten kaçan mağdurlar oluşmaktadır.

Yazarlar tarafından, kentin sırrı ve sırdaşı kavramları tanımlanmıştır: Sığınmaevi veya konukevine gelen kadının ve çocuklarının bilgileri gizli kayıt olarak tutulmaktadır (Açıkel, 2009, ss 4-84; Karataş, Şener ve Otaran, 2008, ss. 57-58; Öztürk, 2008, ss.125-129). Hastane, okul veya farklı kamu kurum ve kuruluşlarda yapılan işlemler ile yapının yeri gizlenmektedir. Bir anlamda kentte izlenebilir kayıtlı iş ve işlemler bağlamıyla bu yapılar kentteki sırdır. Kentin sırlarında gizlenen mağdur kentin “sırdaşı”dır. Sadece mağdur ve sığınmacı değil, kentin kurumları ve kent halkı da bu durumda sırdaştır. Tanımlama, konunun çarpıcı gerçekliğini anlatmak için bir mecaz olarak kullanılmıştır.

“Kentın sırrı” olan sığınmaevi veya konukevi kamusal birer fonksiyon yapısıdır. Kent mekânında toplumsal cinsiyet ilişkileri yoğunlaşmakta ve karmaşıklaşmaktadır. İlişkilerin kent mekânındaki deneyimi toplumsal koşullara göre farklılaşmaktadır (URL-6). Farklı bir ifadeyle, kentsel sırların başında toplumsal cinsiyet mekânları gelmektedir ve mağdurun korunması gerekir.

Mağdur, merkezi idarenin veya yerel yönetimlerin sivil toplum örgütleri desteğinde yarattığı belirtilen kamu yapılarında barınarak korunmaktadır. Ancak kentin sırlarının oluşum sürecinde veya mağdurun kentle olan ilişkisinin belirlenmesi ve gizlenmesinde şehir plancısı bakış açısı eksiktir. Ayrıca, belirli bir sığınmaevi ve konukevinin yaratımında ortak kabul gören bir şehircilik veya şehir planlama yaklaşımı yoktur. Sürecin veya konukevlerinin konumlarının belirleyicisi de değildir. Bugüne kadar kentsel planlamadan sorumlu kamu idareleri oluşumuna dair bir düzenlemeye de gerek görülmemiştir.

Sığınmaevi ile konukevine şehir planlama disiplin alanının pratiğinde yer verilme düzeyi de belirsizdir. Tam olarak verilmediği de iddia edilemez. Çünkü bu konuyu önemseyen bir yerel idare veya yönetim olabilir. Farklı bir ifadeyle, sığınma ve konukevlerinin imar planlarının hazırlanması süreçleriyle ilişkilendirilmesi kamu idaresinin bilinç ve istem düzeyine bağlıdır. Uygulamanın tamamı tespit edilemediğinden, süreçler ve türler belirsizdir. İmar planında yer ayrılmış ve/veya plan notlarına konulmuş olabilir. Mevcut mevzuat ile imar planlarıyla nasıl bağlantı kurulabileceği açık değildir. Sığınmaevi ve

konukevini açıkça yasaklayan bir hüküm olmamakla birlikte, güvenlik açısından bu yerlerin aleni olarak belirtilmemesi gibi bir yönelim vardır (F. Duyguluer, kişisel iletişim, 15 Aralık 2021). Dolayısıyla, barınma amaçlı yapıların İmar Mevzuatı'ndaki tanımı, kentle ilişkisi yanı sıra, imar planlarıyla ve kent planlama kurumuyla bağlantısının analiz edilerek açıklanması gerekmektedir.

Diğer bir sorun alanı; akademik alan çalışmalarının kapsamına daıdır. Mevcut akademik çalışmalar; ilgili mevzuat, konuk evleri standartları, şiddet türleri, cinsiyet ve cinsiyet ayrımcılığı, eşitsizliği, ayrımcılığın kariyere etkisi, bezdirme (mobbing) uygulamaları, sığınmacılara dair niceliksel veriler ve mutluluk ve memnuniyet analizlerini içeren çeşitli tür, konu ve farklılaşan ölçeklerdeki çalışmalardır. Kentin sırdaşları olan kadın ve çocuğun, başka bir ifadeyle, mağdurların kentle etkileşimine veya konukevi ya da sığınmaevlerinin kentle ve imar planlarıyla ilişkisine dair akademik çalışmalar kısıtlıdır (Alkan, 2012, s. 1-2; Çamur & Özuduru, 2017). Kadın ve Kamusal-Özel Alan ilişkisine değinilmekle birlikte, mekânsal tanımlama resmi olan veya olmayan, ev alanı ya da ev dışı gibi ikili karşıtlıklar bazında tanımlanmaktadır (Akın ve Kalınbayrak Ercan, 2022). İlgili mevzuatın kapsamında mekân mağduru kentsel mekân ve kent veya imar planlarıyla ilişkisi, kentte gizlenme veya etkileşim biçimleri ya da kentlere kaçan kadın ve çocukların mekânsal takip ilkelerine dair çalışmalar ise, yoktur.

Bu Makale; belirtilen eksiklikler temelinde hazırlanmıştır. Şehir planlama bakış açısıyla konunun araştırılarak incelenmesi ve mekânsal boyutunun tespiti sonrası eleştirel açıdan değerlendirilmesi nedeniyle alanında bir ilktir. Makale ayrıca, kentin sınırları ve sırdaşları konusunu şehir planlama disiplin alanı gündemine getirmeyi öngörmektedir. Bu bağlamda; ilk olarak, sığınmaevine veya konukevine dair akademik yazın araştırması, ardından araştırmanın yöntemi ile mevcut analiz temelli araştırma bulguları ve sonuç kısmında konunun eleştirel değerlendirmesi aktarılmaktadır.

2. Mağdurlar, Sığınmaevleri ve Konukevleri

Mağdur kadın ve çocuğun ve şiddet kaynağı karşı cinsin kentle belirli bir ilişkisi vardır. Jarvis vd. (2015), eşitsiz gelişme sonucu ortaya çıkan ve küresel seviyede her iki cinsiyetin hayatlarını birleştiren karşılıklı bağımlılıklarının varlığına vurgu yapmaktadır. Karşılıklı bağımlılık olsa da, çözüm olarak şiddetin mağduru daha izole, görece güvenli ve kontrollü alanların içerisine taşıyarak kadın toplumdan ayrıştırılmakta ve Lefebvre (1991)'nin tanımladığı; toplumsal mekânların çelişki mekânları içermesi söylemi bağlamında, izole alanlarla mağduru kullanımındaki çelişki mekânları yaratılmaktadır (URL-6).

Yıldız (2015, s.184), Türkiye'nin 2014 yılı Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurum Raporu'nda 142 ülke arasında 125'inci sırada olduğunu belirtmektedir. Dünya Ekonomik Forumu (World Economic Forumu (WEF)) tarafından yayımlanan Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporu "Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Endeksi"ni içermektedir. Endeks, ekonomi, eğitim, sağlık ve siyaset alanlarında ulusal cinsiyet farklarını karşılaştırmalı olarak vermektedir. WEF'in 2020 Küresel Cinsiyet Uçurumu Endeksi'ne göre, Türkiye 130'uncu sıradadır ve kadınlar, en düşük gösterge değerlerini ekonomik katılım ve fırsatlar ile politik güçlenme alanlarında deneyimlemektedir (URL-3). Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Endeksi'ne göre, Türkiye 2021 yılında ekonomik katılım ve fırsatlarda 156 ülke arasında 140'inci sıradadır (URL-7). UNDP İnsani Gelişmişlik Endeksi (2020, s. 361)'ne göre ise, 2019 yılında, Türkiye cinsiyet eşitsizliğinde (0.306 değerle) 68'inci sıradadır.

Türkiye kadın hareketinin; 1980'li yıllardan sonraki genel gündemi, kadına yönelik şiddetin “kol kırılır yen içinde kalır” anlayışından, şiddetin toplumsal kodlarının açığa çıkarılması, ayrımcılık içeren yasaların değişmesi ve şiddet vakalarının sınıflandırılarak önlenmesi konularında özel yaklaşımların geliştirilmesine evrilmiştir. Aile içi şiddet vakalarının konuşulmaz, görmezden gelinen halinden konuşulur hale gelmesi ilerleme sayılırken, kadın cinayetlerinin vahşeti veya mağduriyeti gündelik yaşamda ilk haber halini almış ve çocuklara yönelik ihmal ve istismar suçları artmıştır (URL-8). Siyaset, sağlık, sosyal hizmet ve hukuk alanı bilim insanları bu çelişkili duruma dikkat çekmektedir.

Türkiye'nin gecekondulaşma sürecinde (Tekeli ve Okyay, 1980); 1960'lı yıllardan sonra yaşadığı iç göç ve 2000'li yıllardan sonra deneyimlediği, artan orandaki dış göçler ve bu göçlere bağlı olarak kadın ve çocukların mağdur ve sığınmacı vasıflarıyla kentlerde belirli mahallelerde veya çeperlerinde kontrolsüz bir biçimde var olmaları, kadınla ilgili yeni sorun ve çalışma alanlarının oluşmasına neden olmuştur. Göç, bireylerin yaşadıkları coğrafya ve sosyo-kültürel yapılardan, var olan imkân, değer ve toplumsal unsurlarından kopartılarak, farklı bir coğrafyaya yerleşmesi veya zorla yerleştirilmesidir (Toros, 2008, s.9; Küçük, 2022: s.27). Göç sonrası süreçte göçmenler kentlerde kendi mekânsal çözümlerini yaratmakta veya sunulan devlet imkânlarıyla tanımlı geçici veya kalıcı iskân alanlarında barınmaktadır.

Köse Akkırman (2017, s. vii), kadınların mekânı deneyimleme biçimlerinin, mekânsal hareketlilik örüntülerinin ve kentsel kurum ve hizmetlere erişimlerinin sosyo-ekonomik eşitsizlik ve farklardan kaynaklı olduğu, bu fark ve eşitsizliklerin de (yaşanılan, çalışılan, mahalle, semt, kent gibi mikro ve makro) mekânlarda cisimleştiği ve mekânlar üzerinden şekillendiği savını ortaya koymaktadır. Farklı bir ifadeyle, her ne kadar uzun yıllar varlığı dikkate alınmasa da, göç, cinsiyet ayrımcılığı ve eşitsizlik kentle ilişkilidir ve kentin sorun alanlarından biridir (Alkan, 2009, s.7-35; Tuysuz, Eryentü Gürel ve Gülmez, 2020, s. 90; TÜSİAD ve KAGİDER, 2008; ss. 121-142). Bu ilişki, mağduriyetin başlaması ve barınma mekânına ihtiyaç duyulması ilişkisidir (Açikel, 2009, ss 23-28). Ardından söz konusu mekânların nasıl planlanacağı ve kentle ilişkilendirileceğine dair ihtiyaç ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, barınma ve sığınmaya dair mekânsal kavramlar şehir planlama disiplininin çalışma alanlarındandır.

Sığınmaevi veya konukevi, mağdurların kentteki temel barınma birimidir. Söz konusu yapılar; baskının, şiddetin, yoksulluğun etkisinden korunmak isteyen mağdur kadın ve çocuk için güvenli birer sığınaktır. Konukevi tanımı içinde “sığınmaevi” de vardır. İlgili mevzuatta; “Konukevi”, “Sığınmaevi”, “Sosyal Tesis” veya “Yatılı Sosyal Hizmet Kuruluşu (Konukevi, sığınmaevi, kadın sığınağı, kadınevi, şefkatevi ve benzeri adlarla açılan) kavramları yer almaktadır. Uygulamada yerleşik ve yaygın olarak kullanılan kavram sığınmaevi kavramıdır. Ancak, sığınmaevi kavramı sadece Göç Mevzuatı'nda yer almaktadır. “Sığınmaevi” bağlamı olarak, göçmen, mülteci, sığınmacı, geçici barınma gibi kavramların farklı olduğunu belirtmek gerekir. Bu makalede; konukevi, sığınmaevi ve diğer barınma tesislerinin karşılığı olarak konukevi kavramı kullanılmaktadır.

Toplumsal ve mekânsal eşitsizlik kadının korunma ve sığınma ihtiyacını arttırmaktadır. Eşitsizlik; “kamusal alan” ve “özel alan” olarak tanımlanan bir ayırım nedeniyle oluşmaktadır. Kamusal alana erkekler hâkim olduğu için, kadın dışlanmakta ve kadın kendi “özel mekânına” sığınmaktadır. Sığınma ihtiyacının çeşitli sebepleri bulunmakla beraber, esas çıkış noktası “güven” (güvenlik) dir. “Mahremiyet” olgusu da buna eklenince ve eşitsizlik arttıkça, kamusal alandan kopuş artmaktadır. Bu bağlamda, “evin

“evin içi” ve evin dışı” olarak bir söylem gelişirken, “evin içi” kadın için çocukları ve eşiyile en güvenilir yer olarak ortaya çıkmaktadır. Ev, ailenin yaşam alanıdır ve kendi kültürleri, yaşam alışkanlıkları ve kimliklerini yeni yaşam ortamına aktarmaktadır (Cordan, 2021, s. 15). Aile içi şiddetin varlığında mağdur kadın ve çocukları için en güvenilir yer; ilk olarak, mağdurun anne babasının veya bir akrabasının evidir. Daha sonra sığınmaevi veya konukevi tercih edilmektedir.

“Sığınma” eyleminin, “evin içi” ile olan bağlantısı da bu noktadan kaynaklıdır. Diğer bir taraftan, “sığınmaevi”nin, ayrımcılığı istemeyerek körüklediği bir durum da ortaya çıkmaktadır. Bazı konuların ilgili kamu idareleri ve idarecilerince gizli tutulması belirtilen hassasiyete dayanmaktadır.

Konukevleri ve ilgili sivil toplum kuruluşları, kentleşme sürecine 1990 yılı sonrası dâhil olmuştur (URL-6). İlk sığınmaevi; 1990 yılında, Bakırköy Belediyesi tarafından açılmıştır (Kadın ve Demokrasi Derneği [KADEM]). 1995 yılında bir sivil toplum kuruluşu olan “Mor Çatı Derneği (Bugün bilinen ismiyle Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı)” ise, ilk kadın sığınağını açmıştır (URL-5). Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın açıkladığı resmi verilere göre, 2002 yılında 11 sığınmaevi vardır ve kapasite 170 kişi sınırındadır (URL-9). Sayı yetersiz de olsa, 2022 yılı itibarıyla, 81 ilde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB)'na bağlı 112 kadın konukevi; İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı' kontrolünde 3 insan ticareti (kadın) konukevi vardır. Sivil toplum kuruluşlarının 1 ve yerel yönetimlerin 32 konukevi ile birlikte, ülke genelinde toplam 148 konukevi hizmet vermektedir. Bugün, 3.624 kişi konukevlerinde barınmaktadır (URL-10). Konukevlerinin sayısına dair veriler tutarsızlık göstermekle birlikte, 2023 yılında 159 adet olması öngörülmektedir (URL-11).

Artan sayılar; değişen zihniyet ile aile, mahalle ve kentteki ilişkilerinden geçmiş bağlarını süreli ya da süresiz koparan daha fazla sayıdaki mağduru işaret etmektedir. Dolayısıyla, kadınlara yönelik hizmetler yerel yönetimlerin öncelikli faaliyet konularından biri haline gelmiştir. Türkiye'deki yerel yönetimlerin kadınlara yönelik hizmetleri arasında meslek edindirme kursları, hobi amaçlı aktiviteler; kreş, yaşlı bakımevleri ve sığınmaevleri vardır (AKİP, 2019). Bu nedendir ki, ayrı bir birim kurulması önerilmektedir (AKİP, 2020, s. 84-86).

Yücel ve Kutlar (2020, s. 151)'in araştırması; yerel yönetimlerin kadınlara yönelik çeşitli hizmetler verdiklerini, ancak verilen hizmetlerin kadınların toplum içindeki statülerini yükseltmekten ve çalışma yaşamına katılımını sağlamaktan ziyade, toplumun kadına attığı geleneksel rol ve görevlerini güçlendirmeye yönelik olduğunu ortaya koymaktadır. Yücel ve Kutlar (2020, s. 153) ve Demirgöz Bal (2014, ss. 16-22)'a göre, uygulanan hizmet modelleri toplumsal cinsiyet eşitsizliğini arttırmakta, kadının faaliyetlerini ev ekonomisi eksenli işler ve aile bireylerinin bakımı ile sınırlandırmakta, ekonomik faaliyetlerde destekleyici rolde kalmalarına, sosyal yaşamdan uzaklaşmalarına ve kentle olan etkileşimlerinin kopmasına neden olmaktadır. Bulut ve Kızıldağ (2017, s. 82) ise, işgücü piyasasına dâhil olmamalarının kadınların ikincil bir işgücü olmasına neden olduğunu belirtmektedir.

3. Yöntem

Kentin sınırları ve sırdaşları bu araştırmanın konusudur. Mağdurlara ve barınma birimlerine dair ilgili mevzuat, konukevlerinin kentle ilişkisi ve kentsel konumu ile mağdurun kentle ve kentliyle ilişkisi bağlamında irdelenmektedir. Makaleye; kadın konusundaki çalışmalarda ve mağduriyet yaratıcı bir toplumsal bilinç olduğu ve kamusal uygulamalarının varlığı nedeniyle Türkiye konu edilmiştir. Toplumsal cinsiyet uçurumu

derindir. Makalede; Türkiye örneğinde konukevleri ve sığınmaevlerinin ve bu evlerde konaklayan mağdurların kent, kent kuramı ve kent yaşamı açısından kentle olan ilişkisinin ilgili mevzuat üzerinden tespit edilmesi ise, barınma mekânı ile şehir planlama bakış açısı ve mekân oluşumuna dair ilgili süreçlere şehir plancısının dahil kapsamında sorgulanmıştır.

Kentin sınırlarının ve sınırlarının kentli ve kentle ilişkisinin imar planlama ve şehircilik bağlamında şehir plancılarının da yer aldığı bir süreç ve araştırma yoluyla belirlenmesi gerektiği savlanmaktadır. Bu makalede; belirtilen düşünce temelinde, mevcut sorunsal ve durumu, betimleyici analizle ortaya konularak, meslek alanı gündemine sıv ve sınırların alınmasının, mağdurların ve konukevlerinin kent ve kentliyle olan ilişkisinin tasarlanmasının kentsel eşitsizliğin giderilmesindeki rolü nitel araştırma yöntemiyle irdelenmektedir. Farklı bir ifadeyle, bu çalışma toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı kentlerin nasıl kurulabileceğine dairdir.

Araştırmanın, şehir planlama disiplini bakış açısıyla kentin sınırları ve sınırlarına dair araştırmaların temellenebileceği ve yön gösterebileceği bir inceleme olması hedeflenmektedir. Kentin sınırları ve sınırlarına dair tespitin yapılması sığınmacıların kentle bütünleşmesi yanı sıra, barınma ve sığınma mekânlarının kentteki konumu ve mağdurların ve sığınmacıların yakın çevreyle entegrasyonunun düzenlenmesi ihtiyacının ortaya konulması öngörülmektedir. Bu oluşumun fiziki planlama ve kentleşme ve şehircilik açısından öncelik verilmesi gereken bir kentsel sorun alanı olduğu vurgulanmaktadır.

Kadının erkekle eşit konumda değerlendirilmesi ve sosyal hayata dâhil olmasını sağlayacak devlet veya yerel idare politikalarının oluşturulması veya mekânsal, idari veya yasal önermelerde bulunulması kapsam dışı ve ayrı çalışma konularıdır.

Araştırma yöntemi; bir örneklem üzerinden mevzuat taraması ve analizi içermektedir. Araştırmada; belirlenen kavramlar temelinde akademik yazın taraması yapılmış ve internet kaynaklarından yararlanılmıştır. İlgili mevzuatın ve sığınmaevlerinin kentlerdeki işleyişinin ve mağdurların kentle ilişkisine dair tespitlerin kentleşme ve kentsel planlama bağlamında eleştirel değerlendirmesi ise, sonuç kısmında yer almaktadır. Sonuç kısmında ayrıca, kentlerin kendinden olmayan bu "sıv" insanların "sınırları" olmayı ne kadar becerebildiği ve teknik insanların kentin bu güvenli "evleri"ni nasıl planladıkları, planlama süreçlerine dahil ve mevzuattaki yerinin değerlendirilmesi sonucunda belirlenen çeşitli önermeler ortaya konulmaktadır.

4. Bulgular

Merkezi idareler, merkezi idarelerin taşra teşkilatları ve yerel yönetimlerin mağdurlara yönelik hizmetleri, ilgili mevzuattaki mekânsal kavramlar ile konukevlerinin kentle ilişkisi, kentsel konumu ile mağdurların kentle ilişkisi boyutları bağlamında yapılan araştırma neticesinde çeşitli bulgular tespit edilmiştir:

4.1 Kentin Sınırları

Kentin sınırları; sığınmaevleri ile konukevlerinde barınan göç ve şiddet mağdurlarıdır. Türkiye'de şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esaslar bir temel kanun ile düzenlenmiştir: 20.03.2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete'de

yayımlanan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunⁱⁱ. 08.03.2012 tarihinde kabul edilen söz konusu Kanun, "ailenin korunması" şemsiyesi altında kadına yönelik şiddeti önlemeye dair bir düzenlemedir. 6284 sayılı Kanunun "Tanımlar"a dair 2'nci maddesinin (d) ve (e) fıkralarında şiddetin ve şiddet mağdurunun tanımı yapılmıştır:

"d) Şiddet: Kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranışı,

e) Şiddet mağduru: Bu Kanunda şiddet olarak tanımlanan tutum ve davranışlara doğrudan ya da dolaylı olarak maruz kalan veya kalma tehlikesi bulunan kişiyi ve şiddetten etkilenen veya etkilenme tehlikesi bulunan kişileri,..."

Kentin sırdaşları 6284 sayılı Kanunun 8'inci maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca oluşmaktadır:

"(6) Gerekli bulunması hâlinde, tedbir kararı ile birlikte talep üzerine veya resen, korunan kişi ve diğer aile bireylerinin kimlik bilgileri veya kimliğini ortaya çıkarabilecek bilgileri ve adresleri ile korumanın etkinliği bakımından önem taşıyan diğer bilgileri, tüm resmi kayıtlarda gizli tutulur. Yapılacak tebligatlara ilişkin ayrı bir adres tespit edilir. Bu bilgileri hukuka aykırı olarak başkasına veren, ifşa eden veya açıklayan kişi hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır."

Gizliliğin uygulamasına dair hüküm bahsi geçen Kanunun uygulama yönetmeliği olan 18.01.2013 tarih ve 28532 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği"nin 32'nci maddesi 1'inci fıkrasında tanımlanmıştır.

Son yıllarda kentin sırdaşlarına yönelik olarak merkezi idarenin, merkezi idarelerin taşra teşkilatları ve yerel yönetimlerin yeniden yapılandırıldığı ve hizmetlerinin çeşitlendirildiği görülmektedir. 10.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı'na ve söz konusu Kararnamenin 65'inci maddesinin 1'inci fıkrası Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın kuruluşuna dairdir. Belirtilen maddede, Bakanlığın görev, yetki ve sorumlulukları tanımlanmıştır.

4.2 Kentin Sırları

Türkiye'de; konukevleri açık adresi gizli olduğundan kentin sırlarıdır. Kentin sırlarına dair ilgili mevzuatta bazı mekânsal tanımlar vardır. Kadına yönelik şiddet ile kamusal alanda hizmet modeli olarak tasarlanan konukevleri yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır (Demir, 2011, s. 34). 04.03.2005 tarih ve 25745 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 23.07.2004 tarih ve 25531 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 13.07.2005 tarih ve 25874 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5393 sayılı Belediye Kanunu merkezi idarelerin taşra teşkilatı ile yerel yönetimler, mağdurların korunmasına dair tedbirleri almakla görevlendirmiştir.

Fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik istismara uğrayan kadınların, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi sırasında, varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla geçici bir süre kalabilecekleri kadın konukevi / sığınmaevi / sığınak, vb. adlandırılacak yatılı sosyal hizmet kuruluşlarının oluşturulması hususları yönetmelikle düzenlenmiştir. Belediyelere, il özel idarelerine ve sivil toplum kuruluşlarına ait kadın konukevlerinin açılışı, işleyişi, hizmetin çeşit ve niteliği, denetimi, kurumlar arası

işbirliği ile çalışanların görev ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar, 05.01.2013 tarih ve 28519 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik” hükümlerine göre belirlenmektedirⁱⁱⁱ. Söz konusu yönetmelik kısaca “Sığınmaevi Yönetmeliği” olarak adlandırılmaktadır.

Demir (2011, s. 35)’e göre, konukevi kent içinde, kadınlar ve çocukların toplumdan soyutlanmadan yaşayabilecekleri, sosyal aktivitelerini sürdürebilecekleri ve günlerini huzur içinde geçirebilecekleri sakin, dikkat çekmeyen bir konumda olmalıdır. Kadın konukevleri; gizliliğin sağlandığı il ve ilçelerde açılmaktadır. Adresi ve telefon numarası ile bina açılış töreni gizli tutulmaktadır. Kuruluşa, tanıtıcı tabela asılamaz. Konukevlerinde kalan kadın ve çocukların kurumlarla ilişkisi için de bazı kayıtlar gizli tutulmaktadır. Örneğin, okul kayıtları, hastane veya eczane ile ilgili bilgiler ve işlemler görünür değildir.

“Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik”in 8, 16 ve 17’nci maddelerinde yer seçiminde ve diğer işlemlerde gizlilik ilkesi tanımlanmıştır:

“Madde 8 – (1) Konukevi binasının, resmi kurumlara ulaşımı kolay olan, dış güvenliği etkin olarak sağlanabilen, kolluk birimlerine yakın yerlerde ve dış görünüşü itibariyle bulunduğu mahalde dikkat çekmeyecek özellikte bir yapı olmasına özen gösterilir....

(2) Kadın ve çocukların güvenliği açısından avlusu ya da duvarla çevrelenmiş bahçesi olan korunaklı müstakil binalar tercih edilir. Açılacak konukevleri kiralama yöntemiyle de temin edilebilir....

Madde 16 – (1) Konukevi güvenliği için aşağıdaki teknik donanım sağlanır: ...

d) Konukevinin adresi gizli tutulur, yazışmalarda ŞÖNİM’in adresi kullanılır...

Gizlilik ilkesi

Madde 17 – (1) Konukevi açılırken, gizlilik ilkesine uyulur... Konukevini tanıtan tabela asılamaz, temel atma ve açılış töreni düzenlenmez.”

En az 20 kişinin sığındığı ve belirli bir sayıda çalışanı olan bu yapılar kaba bir gözlemle bile ortalama bir mahalle için dikkat çeken bir topluluk oluşturmaktadır. Her mahallenin kendine özgü kültürel bir yapısı olduğundan ve mahalle özgünlüğü dikkate alınmadan bir yapıya mağdur ve sığınmacı yerleştirildiğinden, yabancı insan görünür hale gelmektedir. Konukevinin bulunduğu mahalle sakinleri genellikle konukevini bilmekte ve kaçak veya menşei yabancı kadın ve çocukları izlemektedir. Farklı bir ifadeyle, konukevleri çevrede yaşayanlar tarafından görünecek kadar açıktır. Kentin herhangi bir mahallesinde yer alabilecek bu yapılar gizli kalamamaktadırlar. Bakkal ve Market sahipleri, çalışanları, taksi ve minibüs şoförleri, öğretmenler, komşular ve çevredeki esnaf için bu yapılar birer sır değildir. Bu durum, kadınların ve çocuklarının güvenliğini tehdit edebilmektedir.

“Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik”in “Konukevinin çalışma esasları ve temel ilkeler” başlıklı 4’üncü maddesi 2’nci fıkrasında; *“Konukevi açılış izni verilmesi, denetimi, devri, açılış izinin iptali gibi hususların düzenlenmesi Bakanlığın yetkisindedir”* hükmü yer almaktadır. Yönetmeliğin 5’inci maddesinde konukevlerinin açılış başvurusunun nasıl yapılacağı ve 6’ncı maddesinde izin için istenilen belgeler ve aranacak koşullar tanımlanmıştır. Görüleceği üzere, konukevi ile ilgili hususlar konukevinin veya sığınmaevinin yapılması, tesisin fiziki ve mimari özellikleri ile açılış izni ve işletilmesi konularına indirgenmiştir.

Konukevinin fiziki özellikleri, söz konusu Yönetmeliğin 8’inci maddesi 1’inci fıkrasında belirlenmiştir: *“(1) Konukevi binasının, resmi kurumlara ulaşımı kolay olan, dış güvenliği*

etkin olarak sağlanabilen, kolluk birimlerine yakın yerlerde ve dış görünüşü itibariyle bulunduğu mahalde dikkat çekmeyecek özellikte bir yapı olmasına özen gösterilir.”

Aynı maddenin 2'nci fıkrasında belirtildiği şekliyle, güvenlik nedeniyle yapıda bahçe duvarı olan, korunaklı müstakil bina şartı aranmaktadır. Aynı maddenin 3 ve 4'üncü fıkraları ise, yapının mimari özelliklerine dairdir. Söz konusu özellikler;

- En az 20 kişi en fazla 40 kişi kapasiteli olması,
- İçerisinde idari bölüm ve büroların tasarlanması,
- Her kadın için varsa çocuklarıyla beraber ayrı oda bulunması (tercih),
- Ortak kullanım banyo ve tuvaletlerin olmaması (tercih),
- Çocuklar için kreş ve eğitim ve iyileştirme amaçlı çalışma odaları olması,
- Binaların engelliler için erişilebilir olması,

şeklinde sıralanabilir. İç mekânların, kadın ve çocukların rahat etmeleri için resmiyetten uzak yuva sıcaklığı sağlayacak şekilde döşenmesi de öngörülmüştür.

Konukevinin planlanması aşamasında (yaşamsal) ise, çeşitli sorun alanları vardır:

- a). Aile içi şiddetten kaçan kadın ve çocukların güvenli bir şekilde barınması,
- b). Konukevinde kaldığı sürece mağdurun ve sığınmacının sağlıklı beslenme, temizlik ve giyim ihtiyacının karşılanması,
- c). Binanın su, elektrik ve ısıtma vs. ihtiyaçları için kaynak ayrılması,
- d). Kadınların ekonomik bağımsızlığını kazanmaları için beceri geliştirme eğitimi ve danışmanlığı verilmesi.

Konukevinin işletmesi ile ilgili iç çelişki taşıyan beklenti ise, “yuva sıcaklığı” yaratma idealizmidir (6284 sayılı Kanun Madde 3 “uygun barınma yeri”). Bazı kesimler; durumu, mutlu ve iyi aile modeli görmeyen kadın ve çocukların doğrusunu yaşaması için imkân ve fırsat yaratmak olarak tartışırken, bazı kesimler de ideal ailenin sadece kurgu olduğu ve birey olarak yurttaşın mutlu ve güvende olmasının daha doğru bir model olduğunu belirtmektedir (Sancar, 2014).

Konuk evleri ile ilgili konular; İmar Mevzuatı bağlantısı ile “Belediye Mevzuatı” içindedir. Bugün, belediyelerin sosyal amaçlı yapacakları hizmetler kapsamında, belediyeler konukevleri açmaktadırlar. İmar Mevzuatı kapsamında ise, ilgili yönetmeliklerde var olan “sosyal mekânlar” ve “sosyal tesis alanı” kavramlarını ele almak gerekmektedir. Konukevleri, sosyal tesis olarak, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18'inci maddesi ve 22.02.2020 tarih ve 31047 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan “Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik”in 4'üncü maddesine istinaden yapılabilir. Sığınmaevi, ceza evi, hastane veya okul gibi bir sosyal tesis değildir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18'inci maddesi; düzenleme alanındaki nüfusun kentsel faaliyetlerini sürdürebilmesi için gerekli olan umumi hizmet alanlarının tesis edilmesi ve düzenleme dolayısıyla meydana gelen değer artışları karşılığında “Düzenleme Ortaklık Payı (DOP)” olarak araziden pay ayrılmasını ve arsaların oluşturulmasını öngörmektedir. İmar planında yer alan sosyal tesis alanında konukevleri ve sığınmaevleri yapılabilmektedir. Gizli olduğundan, söz konusu yapının imar planında gösterimi tercih edilmemektedir. İmar Mevzuatı'nda sadece konukevleri ve sığınmaevleri için yer tahsisi ve yapımına dair maddeler tasarlanmıştır. Kanununun 44'üncü maddesinde ise, sosyal ve kültürel tesis yapıları için ayrılacak yerler ve bu konu ile ilgili diğer hususların yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

5. Değerlendirme ve Sonuç

Konukevleri, sığınmaevleri ile mağdurlar ve sığınmacılara dair ilgili literatürün ve mevzuatın bu makalede yer alan incelemesi sonucunda iki temel olgu belirlenmiştir: Bunlardan ilki; kopuk ve parçalı mevzuat yazımı, diğeri ise, mevzuatın temel alması gereken mekânsal ilişki tasarımındaki ve şehircilik uygulamalarındaki şehir planlama bakış açısı eksikliğidir.

Yazarlarca kentin sınırları olarak tanımlanan konukevleri ve sığınmaevleri, kamu alanı ve binalar bütünüdür. Kamu yararına faaliyet gösteren kentsel bileşen ve fonksiyon alanlarıdır. Konukevleri ve sığınmaevleri; şehir planlamanın temel nesnesi olan konut birimi ile aynı mahiyettedir. Tek fark; bu yapılar kentin içinde gizliliği olan yerler olarak ifade edilmektedir. Açıktır ki, mağdurların kentin her bölgesinde barınması teknik ve sosyal olarak olası değildir. Mekân ve çevre tasarımı özgün ve aldığı şehircilik hizmetleri kamu yararına ve özel olmak zorundadır.

Konukevleri ve sığınmaevlerinin mekânsal boyutu; Ek 1 (Tablo 1-6)'de yer verilen 6 kanun ve 5 uygulama yönetmeliğinde tanımlıdır. İlgili mevzuat konuları kapsamında yer alan çeşitli içerikte ve ölçekteki mekânsal tanımlar aşağıda yer almaktadır:

1. İskan Mevzuatı (Geçici iskan),
2. Göç Mevzuatı (Geri Gönderme Merkezi, Kabul ve Barınma Merkezi, Sığınmaevi)
3. Ailenin Korunması, Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi ve Konukevleri Açılmasına Dair Mevzuat (Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri, Barınma Yeri, İşyeri, Yerleşim Yeri, Yerleşim Yeri, Aile konutu, Müşterek Konut, Yapı Kullanma İzin Belgesi, Geçici Barınma, Bakanlığa Ait veya Bakanlığın Gözetim ve Denetimi Altında Bulunan Yerler, Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sosyal Tesis, Yurt veya Benzeri Yerler, İlk Kabul Birimi, Yatılı Sosyal Hizmet Kuruluşu, Konukevi)
4. İmar Mevzuatı (Sosyal ve Kültürel Tesis Alanı, Yapı Kullanma İzni, Sosyal Tesis Alanı, Sosyal ve Kültürel Tesis Alanı)
5. İl Özel İdaresi Mevzuatı (Sosyal tesisle ilgili imar planı, Parselasyon planı, her türlü imar uygulaması yapmak, Ruhsatlandırmak)
6. Büyükşehir Belediyeleri Mevzuatı (Sosyal ve Kültürel Hizmet Sunumu, Ruhsat Vermek)
7. Belediye Mevzuatı (Konukevi).

Kavram kapsamlarının mekânsal bağlamı olsa da, İmar Mevzuatı'nda tanımlı ilke ve esaslarla ilişkilendirilmesine veya kentle ve kentlilerle olan ilişkisinin biçimlendirilmesine dair bir içerik yoktur. Geçmiş deneyim ve mevzuatın uygulanma düzeyi, kentin sırdaşlarını güvende tutmak ve gizlemek için mevcut idari ve yasal düzenlemelerin yetersizliğini betimlemektedir. Mekân bağlantılı kavramların çokluğu ve aynı mekânın farklı bir kavramla tanımlanması, sığınmacı ve şiddet mağduru açısından mevzuatta bir terminoloji birliği sağlanamadığını göstermektedir.

İlgili mevzuatta ayrıca, merkezi idarelerin taşra teşkilatlarına ve yerel yönetimlere kamu yapıları olan konukevleri ve sığınma evlerini yapma ve işletme görevi verilmiştir. Bu doğrultuda, İmar Mevzuatı'nda konukevleri ve sığınmaevleri için yer tahsisi ve yapıların yapılanma koşullarına dair bazı maddeler tasarlanmıştır. Mağdurların sıcak bir yuvada, ideal aile ortamında veya mutlu ve güvende olması için ilgili mevzuatta sadece konukevi yapılmasının öngörülmesi, konukevlerinin kentle ve mağdur ve sığınmacının kent ve kentliyle ilişkisine dair idari veya yasal düzenleme eksikliğini göstermektedir. Bu durum; ayrıca, kente yapılan müdahaleler veya kentteki yapılaşmada ortak bir ilke ve esasın

belirlenmediği ve şehir planlama bakış açısıyla yapılandırılmış bütüncül bir bakış açısının olmadığı ispatıdır.

Sığınmaevleri ve konukevleri; ilgili idarelerce birer kamu hizmet alanı olarak, sadece imar planlarıyla olan ilişkileri bağlamında değerlendirilmektedir. Karar vericiler ve ilgili taraflarca, imar planında yer seçimi yapma ve göstermeye indirgeme bakış açısıyla, bu yapıların mekânda gizlenebildiği düşünülmektedir. Konukevleri fiziki ve sosyal olarak kentsel alanda vardır. Mevzuatta sadece kentin sınırlarının yapımına, açılmalarına ve işletilmelerine dair ilgili yasal ve idari hükümler mevcuttur. Konukevi ve sığınmaevleri, kentli ve kentlilerle etkileşimde olduğundan, kentin korumasız kamu alanlarını ve yapılarını oluşturmaktadır. Mağdurlar ve sığınmacılar korumasız kalmaktadır.

Sığınmaevlerinin oluşturulmasında veya gizlenmesinde ya da sığınmacının kent ve kentlilerle olan ilişkisinin ilkesel olarak tanımlanma ve uygulama süreçlerinde şehir plancıları yoktur. Şehir plancısı karar verici konumda da değildir. Şehir plancıları konuya dâhil edilmediğinden, uygulamada bu birimler görünür hale gelmektedir. Aslında bu durum, farklı bir açıdan konukevlerinin oluşturulmasında ve fiziki olarak korunmasında mekânsal planlama bakış açısının reddi anlamındadır. Bu reddetme durumu, bizzat imar düzeninin oluşturmaktan ve planlama süreçlerini düzenlemekten sorumlu kamu idaresince yapılmaktadır. Kentlerdeki belirtilen bu gerçeklik; konukevi, sığınma evi, mağdur ve sığınmacının gizli kalması gerektiği anlayışı doğrultusunda oluşmaktadır.

Planlama çalışmalarında ve şehircilik uygulamalarında bilinçli olarak müdahaleye konu edilmemesinin ve İmar Mevzuatı'nda konukevlerine dair açıklama eksikliğinin çeşitli nedenleri vardır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (mülga Bayındırlık ve İskân Bakanlığı)'nce önemli bir kısmı düzenlenen İmar Mevzuatı kapsamında konukevleri ve sığınmaevleri, gizlilik gerektiren yapılar olduğundan, bu yapıların imar planları ile ilişkisinin tanımlanmadığı ve kurulmadığı değerlendirilebilir. Belirtilen alanlar İmar Mevzuatı'nda ve şehir planlama disiplin alanı uygulamasında görünmez mekânlardır. Bu olgudan dolayı, kentlerde hukuki (*de jure*) olarak fiiliyatta gelişen bir kamu yapısı yanı sıra, mağdur-kentli ve mağdur-kent ilişkisi kendiliğinden (*de facto*) oluşmaktadır.

Mağdurlar ve sığınmacılar, kamunun bir parçası olarak, kamu düzeninin devamı için özellikli bir kamu hizmeti alması (korunması) gereken ve kamu hizmetinin niteliğinden doğrudan etkilenen kentlilerdir. Mağdurlar ve sığınmacılar, kentsel kamu yapılaşması ve kamu hizmetlerinden diğer vatandaşlarla eşit derecede yararlanması gereken kentin sırdışlarıdır. Mağdur ve sığınmacının barınma hakkı ve kentli hakları bağlamında kentlerde yeniden iskânının yapılması, ilişkilerinin tasarlanması ve tanımlanması ve bu yönde özel ilke, prensip, strateji ve mevzuat yazımı ihtiyacı açıktır. Bu nedenle; şehir planlama disiplini ve şehircilik faaliyetleri açısından bu kamu yapısı ve hizmeti özel bir çalışma konusu olarak değerlendirilmeli, güvenli mekân yaratmak için ilgili merkezi idareler ortaklığında yerel idareler ve ilgili sivil toplum örgütleriyle bütünleyici ve tamamlayıcı çalışmalar yapılmalıdır. Söz konusu eksikliğin mevzuatla görevlendirilmiş ve kent, kentleşmeden ve kentsel yaşamdan sorumlu ilgili kurum ve kuruluşların önceliğine alınarak giderilmesi gerektiği de değerlendirilmektedir.

Bugün, konukevi ve sığınmaevi işletme hizmetinde görev alanlar; sosyologlar, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, sağlık çalışanları, eğitim uzmanları ve hukukçulardır. Kamu yapılarının yapımında mimarlar ve yapım ve denetimle ilgili diğer mühendislik grupları vardır. Kentle ilişkilerin tasarlanmasında ve yapıların gizlenmesinin gereklerinde şehir plancıları, mimarlar ve mekân odaklı çalışan meslek gurupları ve savundukları bakış açıları akla gelmemektedir.

Şehir planlama bakış açısının reddi durumunun; yapıların mekânsal kurgusunun yapı bazlı ve özel mekân algısıyla geçicilik, çelişki ve gizlilik üzerine inşa edilmiş olmasından kaynaklı olduğu değerlendirilmektedir. Bir konukevi veya sığınmaevi, “ev” oluşturma fikriyle düşünüldüğünden ve ev tipleri duruma göre değişken olduğundan, mimar ve şehir plancısının dahil ve kentle olan ilişkinin tasarlanması boyutu, önyargıların bütünleyeni olarak göz ardı edilmektedir. Mekân odaklı çalışan meslek gruplarının konuya sahip çıkmadıkları ve önceliğinde olmadığı da belirtilmelidir. Farklı bir ifadeyle, ilgili mevzuatta çeşitli kavramların var olması ve konukevlerinin ve sığınmaevlerinin fiiliyatta yapılabilir olması şehir planlama disiplin alanı için yeterli değildir.

Açıktır ki, bir sosyal tesisin yer seçimi ile ilgili konular, bugüne kadar şehir plancıların gündeminde kısıtlı yer almıştır. Eğitim fonksiyonu ile ilgili yer seçim konusunda bazı ilkeler vardır. Ayrıca ilgili yönetmelik eki standartlar mevcuttur. Ancak sosyal ve teknik donanım olan konukevleri ve sığınmaevlerinin yer seçim ilkeleri özel bir konu olarak meslek ve disiplin alanında belirlenmemiştir. Bu olumsuzluğa, şehircilik ve mekânsal planlamadan sorumlu ilgili Bakanlığın uygulama ve düzenlemeleri dâhildir. Mekâna ve mağdura bakış açısının ilgili tüm aktörler açısından değiştirilmesi önerilmektedir.

Kentin sınırlarının kentin hangi bölgesinde nasıl ve ne biçimde yer seçmeleri gerektiğine dair ilke, politika ve şartların oluşturulması ile mağdurun ve sığınmacının kentle ve kentliyle kurması gereken gizliliği de içeren ilişki düzeyinin tasarlanması gereksinimi ilgili aktörlerin önceliğine de alınmalıdır. Anlayış değişikliğini müteakip, kentlerin planlanması veya fiziki plan uygulamalarında dikkate alınacak bazı şart, yaklaşım, strateji, politika, ilke ve plan hükümlerinin şehir plancıları, mimarlar ve sosyologların birlikteliğinde tespitinin gerektiği düşünülmektedir. Kısacası, şehir plancısı ve ilgili meslek odası, sürecin veya konukevlerinin konularının ve sığınmacının kentle ve kentliyle olan ilişkisinin belirleyicisi olmalıdır.

Bu bağlamda; kentsel mekâna dair şehir planlama bakış açısının;

- Sosyo-ekonomik coğrafyada mikro mekânların (mahallenin) ağırlıklı olması (Mahallenin kadın ve çocuk için önemi nedeniyle),
  - Kamusal alanlardan erkekler kadar yararlanmalarının sağlanması,
  - Kamusal alanların güvenliğinin artmasına yönelik teknik tedbirlerin belirlenmesi ve uygulanmasının sağlanması,
  - Kadının (veya diğer tüm dezavantajlı grupların) güvenliği için, kentsel mekândaki güvenlik (aydınlatma, toplu taşıma, gezinme vb.) konusunun ivedilikle ele alınması (“Sokak” elemanının, bir kadın için bir özgürlük olması nedeniyle) ve
  - Kadının mekânda dolaşımı/gezinmesinin bazı kısıtlamalara tabi olmaması,
- Hususlarını içermesi beklenmektedir (F. Duyguluer, kişisel iletişim, 15 Aralık 2021). Ayrıca, bir konukevinin imar ve yapılaşma esasları plan kararlarında belirtilebilir. İmar Kanunu'nun 18'inci maddesi uygulanarak yapı yapılacaksa, söz konusu arsalar, düzenleme ortaklık payı içine dâhil edilirler.

Konukevlerinin şehircilik ve yaşamsal açıdan ilişkilendirilmesi ve kentle etkileşimine dikkat edilmesi önemlidir. Kentsel planlamanın nesnelere biri olan mağdur ve sığınmacının barınma birimi olan konukevleri ve sığınmaevleri için, mahalle birimi, birçok donanımı çözebildiğinden, esas alınarak, mahalle dağılımı ve nüfusuna göre bazı öneriler getirilebilmesi mümkündür. Ayrıca, özel çalışma ekipleri oluşturularak ve standartlar belirlenerek, mağdurun ve sığınmacının kent ve kentli ile olan mekânsal ilişkisinin kurulabileceği düşünülmektedir. Kamusal mekânlar bu kurguya dâhil edilebilir ve dahası mağdurun kentliyle olan ilişkisi yeniden tasarlanabilir.

Mağdur ve sığınmacı barınma birimlerinin yapılanmasını içeren Planlama ve imar konularında;

1. Engelliler için yapılan düzenlemelerde olduğu gibi, birimler sadece nüfusa göre bir standarda konu edilmemelidir. Mahallenin ve kentin ihtiyacına göre öncelikle yer seçimi yapılması ve mimari projesi için standartlar belirlenmesi,
2. Planlama çalışmalarının başlangıcında yapılan sosyo-ekonomik analizlerde ve araştırmalarda, genel yaklaşımlardan öte, “kadın temelli” yaklaşımların kabulü,
3. Planın Tasarımı Aşamasında; İmar Mevzuatı içinde “sosyal tesis” veya “sosyal ve kültürel tesis” ile ilgili özel hükümler ve standartlar yer almaktadır. Örneğin; “Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği” ekindeki gösterimler bölümünde “yaşlı bakım evleri” kavramı vardır. Bu bağlamda; imar planı tasarımında, “kadın koruma evleri” için özel mekân hüküm ve şartlarının yer alması,
4. Belediyelerin İmar Uygulamaları; bir belediyenin “sosyal belediyecilik” anlayışını, imar düzenine ne kadar yedirebileceğine (embedding) bağlıdır. Yerel yönetimler, kadınlarla ilgili konuları içselleştirmiş ise, çeşitli ve yararlı uygulamalar yapılabilir. Hâlihazırda birçok belediye yönetimi bu hususa dikkat çekmektedir. Dolayısıyla, tarama, haritalama, bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri yapılması (F. Duyguluer, kişisel iletişim, 15 Aralık 2021) ve
5. Farklı modellerin öngördüğü farklı mekânsal çözümlere ve ilişki tasarımına ait modellerin ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütlerini içeren kesimler, şehir plancıları ve TMMOB Şehir Plancıları Odası ortaklığında çalışılması, önerilmektedir.

Mağdurun ve sığınmacının konukevleri ve sığınmaevleri ile kentle ve kentliyle olan ilişkisi, şehir planlama disiplin alanının çalışma konularından biridir. Mağdurlar ve sığınmacıların barınma ihtiyacının karşılanması ve kentle ilişkilerinin sağlanarak korunmasına yönelik kentsel alan kullanımına ilişkin talep ve beklentiler planlama sürecinin dışına itilmemelidir. Konunun belirtilen çerçevede kamusal mekân ve hizmet bağlamında hakları tanımlayıcı ve eşitsizliği gidermeye yönelik planlanması, programlanması ve politikalarda önceliğine alınması gerektiği değerlendirilmektedir. Özellikle yerel yönetimler, güvenli mekânlar yaratmak için kadın istihdamı konusunu ve şehir plancılarını dâhil ederek, yaklaşımlarını, strateji ve politikalarını ve politika önceliklerini değiştirmelidir. Aksi halde, mağdurlar ve yaşam alanı ihtiyaçları kentin özel sorun alanlarından biri olarak kalacaktır.

Kaynaklar

Açıkel, S. (2009). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kadın Sığınmaevi Önlemi: Türkiye Örneği*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=NBNkcVBdqBvOVDqIVOYYyQ&no=LgrqAFzLCKdXSsyn_DK M8A

Akın, E.S., Kalınbayrak Ercan, A. (2022). Türkiye’de 1930-1950 Yılları Arasında Kadının Toplum ve Konut İçindeki Yeri: Ev-İş Dergisi. *Mimarlık ve Yaşam*. 7(2): 525-557. ISSN: 2564-61095 doi: 10.26835/my.1083035

Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun (6284), 20.03.2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete.

Alkan, A. (2009). Giriş: cinsiyet dinamiklerinin peşinden mekânın izini sürmek, A. Alkan (Ed.), *Cins cins mekân içinde* (ss. 7–35). Varlık Yayınları: İstanbul.

Alkan, A. (2012). Şehircilik Çalışmalarının Zayıf Halkası: Cinsiyet, *Nermin Abadan Unat'a Armağan – Birkaç Arpa Boyu: 21.yy'a girerken Türkiye'de Feminist Çalışmalar içinde* (s. 343-414). Serpil Sancar (Ed.), İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Alpago, C. (2006). *Kadına Yönelik Şiddet ve Kadın Sığınma Evleri Olgusu*. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Haziran. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=pGffRvwwZMx1VuFEGd_xJg&no=Ak1Q3E3-H6fbnINiROWuLg

Antalya Kent İzleme Platformu (AKİP) (2019). *Antalya Kent İzleme Platformu Kent Hakkı Forumu 2019*, Antalya Barosu, Mart. ISBN: 978-605-9446-97-6.

Assmann, J. (2003). *Kültürel Bellek*. Ayşe Tekin (Çev.), Ayrıntı Yayınevi: İstanbul.

Atauz, A. (2004). Toplumsal Cinsiyet, Mekân ve Kentler, *Mimar.ist*, 14, Kış: 54-58.

Bulut, D., Kızıldağ, D. (2017). Cinsiyet Ayrımcılığı ve Kadın İnsan Kaynakları Yöneticilerinin Kariyerleri Üzerindeki Etkileri, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 15 (2), Mayıs: 81-102. doi: <http://dx.doi.org/10.11611/yead.321237>.

Cordan, Ö. (2021). Evi Yeniden Kurmak: Türkiye'de Yaşayan Suriyeliler Örneği, Conference Panel Book. *1st International Architectural Sciences and Applications Symposium (IArcSAS-2021)*, Isparta-Turkey. October 27-28-29, 14-21.

Çamur, K., Özüdü, B.H. (2017). Kentsel Mekân, Planlama ve Kadın: Ankara Üzerinden Bir Değerlendirme. TMMOB Şehir Plancıları Odası, 11-12 Mart 2017.

Demir, A. (2011). Yasal Düzenlemelerde Kadın Hakları. *Ankara Barosu Hukuk Gündemi*. Mart, 32-36.

Demirgöz Bal, M. (2014). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Genel Bir Bakış. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi (KASHED)*, 1(1):15-28.

Gülseven, A.S. (2017). Türk Aile Hukukunda Toplumsal Cinsiyet Rollerini. *TBB Dergisi* (132): 183-230.

İl Özel İdaresi Kanunu (5302), 04.03.2005 tarih ve 25745 sayılı Resmi Gazete.

Jarvis, H., Kantor, P. & Cloke, J. (2015). *Kent ve Toplumsal Cinsiyet*. Yıldız Temurtürkan (Çev.). Dipnot Yayınları: İstanbul.

Karataş, S., Şener, Ü. & Otaran, N. (2008). *Kadın Sığınma Evleri Kılavuzu*. Başbakanlık Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü. Ankara.

Koç Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KOÇ-KAM). (2019). *2018 Verileriyle Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Eşitliği*. Aslı E. Mert (Der.). İstanbul.

Köse Akkırman, D. (2017). *Toplumsal Cinsiyet ve Mekân: Kent Mekânına Erişimde Cinsiyete Dayalı Farklar ve Eşitsizlikler*. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı. 2017-YL-073, Yüksek Lisans Tezi.

https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=XfD3LFqRQogDdYZ4aV6pww&no=fObn5fu_blnsrLkZ_Nvv2g

Küçük, H. (2022). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Göç Sürecinde Kadın ve Erkek. *Toplumsal Politika Dergisi* 3(1): 26-37. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpd>

Lefebvre, H. (1991). *The Production of Space*. Londra: Blackwell Publishing.

Ovadia, S. (1996). Egemen Kültüre Somut Karşı Çıktılar: Mor Çatı, Mor Çatı Kolektif (Der.), *Evdeki Terör Kadına Yönelik Şiddet içinde* (s. 172-178), Mor Çatı Yayınları, İstanbul. 20.07.2022. <https://morcati.org.tr/yayinlarimiz/brosurler/kadina-yoneli-siddetle-mucadelede-siginaklar/>

Öztürk, E. (2008). *Türkiye'de Aile İçi Şiddet, Kadın Sığınma Evleri ve Din*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalı. Doktora Tezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=eRxekv8Nf1k9XI4L9Dflnw&no=4t7tQq7ZNYxO8Wobc6ysqQ>

Sancar, S. (2014). *Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti: Erkekler Devlet, Kadınlar Aile Kurar*, İletişim Yayınları: İstanbul (Üçüncü Baskı).

Şeker, A. (2020). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin irrasyonelliği ve kamusal alandaki yansımaları. *Current Research in Social Sciences*, 6(2): 92-102. doi: 10.30613/uresosc.651457

Tekeli, İ. & Okyay, T. (1980). *Dolmuşun öyküsü*. Ankara: Çevre ve Mimarlık Bilimleri Derneği.

Toros, A. (2008). Önsöz. *Sorunlu Bölgelerde Göç içinde* (ss. 9-11). Ankara: Global Strateji Enstitüsü.

Tuysuz, S., Eryentü Gürel, M., Gülmez, R. (2020). Kent Hakkı ve Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Mekânın Siyaseti: Erzincan KYK Yurtları Örneği, *Journal of Economy Culture and Society*, 61: 85-105. ISSN: 2602-2656 / E-ISSN: 2645-8772.

Türkmenoğlu, D. (2016). *Kolektif Bellek Üzerine Bir Alan Çalışması: Bakırköy ve Şişli İlçelerinde Yaşayan Ermeni Kadınların Belleği*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=yycxMGtYPxYzASoo_gDPMA&no=yU9RHDyT14A3D4IDVVB9GQ

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) & Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER). (2008). *Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Sorunlar, Öncelikler ve Çözüm Önerileri "Kadın-Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş: Eğitim, Çalışma Yaşamı ve Siyaset" Raporunun Güncellemesi*. Temmuz. Yayın No. TÜSİAD-T/2008-07/468.

United Nations Development Program (UNDP) (2020). *Human Development Report 2020, The Next Frontier Human Development and the Anthropocene*. USA: AGS.

Yücel, I., Kutlar, İ. (2020). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Kadınlara Yönelik Hizmetlerinin Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi, *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 3(1), Mayıs, 151-169.

Yıldız, F. F. (2015). *Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurum Raporu ve İş'te Eşitlik Platformu Analizleri, Türkiye İçin Değerlendirmeler*, Gülseren Ağrıdağ (Ed.), Çukurova Üniversitesi Basımevi: Adana, 181-189.

İnternet Kaynakları:

URL-1 Ergun, P. *Kültür Aktarımında Kadının Rolü*. <https://silo.tips/download/kltr-aktariminda-kadinin-rol> Erişim Tarihi: 17 Haziran 2017.

URL-2 ODEA Bank, *Çocuklara Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Aşılama Yolları*. <https://www.odeabank.com.tr/o-blog/cocuklara-toplumsal-cinsiyet-esitligi-asilama-yolları> Erişim Tarihi: 11 Haziran 2022.

URL-3 World Economic Forum (WEF) (2020). *Global Gender Gap Report 2020*, Data Explorer. Switzerland. ISBN-13: 978-2-940631-03-2. <http://reports.weforum.org/global-gender-gap-report-2020/dataexplorer> Erişim Tarihi: 23 Mayıs 2022.

URL-4 Tahaoğlu, Ç. (2022, Haziran 30). *Bianet, Dayığa Karşı Yürüyüş'ün 30. Yıldönümünde Kadınlar Anlattı*. <https://bianet.org/bianet/kadin/186540-dayığa-karsi-yuruyus-un-30-yildonumunde-kadinlar-anlattı> Erişim Tarihi: 17 Mayıs 2017.

URL-5 Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM) <https://kadem.org.tr/kadinlara-yonelik-yasal-duzenlemeler/> Erişim Tarihi: 22 Haziran 2022.

URL-6 Yılmaz, E. *Toplumsal Cinsiyete Mekân Üzerinden Bir Bakış: Kent Mekânında Kadın Olmak*. <https://kockam.ku.edu.tr/en/toplumsal-cinsiyete-mekan-uzerin-den-bir-bakis-kent-mekanında-kadin-olmak-elif-yilmaz/> Erişim Tarihi: 04 Mart 2020.

URL-7 World Economic Forum (WEF). *Global Gender Gap Report 2021*. <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2021#report-nav> ve https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf Erişim Tarihi: 23 Mayıs 2022.

URL-8 Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP), <https://kadincinayetlerini-durduracagiz.net/> Erişim Tarihi: 18 Haziran 2022.

URL-9 Hürriyet Gazetesi. <https://www.hurriyet.com.tr/> Erişim Tarihi: 06 Haziran 2021.

URL-10 Morçatı. *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Sığınaklar*. <https://morcati.org.tr/yayinlarimiz/brosurler/kadına-yoneli-siddetle-mucadelede-siginaklar/> Erişim Tarihi: 02 Mayıs 2022.

URL-11 Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadın Konukevlerini Yaygınlaştırıyor* <https://www.aile.gov.tr/ksgm/haberler/aile-ve-sosyal-hizmetler-bakanligi-kadin-konukevlerini-yayginlastiriyor/> Erişim Tarihi: 20 Aralık 2022.

Teşekkür

Öğretim Görevlisi/Yüksek Şehir Plancısı Feridun DUYGULUER'e teknik katkısından dolayı, Bernard Kennedy'ye ise, çeviri katkısı nedeniyle teşekkür ederiz.

Bilgi Notu

Makalede; araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Çalışmada, Etik Kurul izni gerekmemiştir.

EK 1- İlgili Mevzuatta Yer Alan Mekân Bağlantılı Kavramlar Tabloları

Tablo 1. İskân Mevzuatı Kapsamında Kentin Sırları ve Sırdaşlarıyla İlişkili Mekânsal Kavramlar

Mevzuat	Madde/Bent	Madde	Mekân Bağlantılı Kavramlar
26.09.2006 tarih ve 26301 sayılı Resmi Gazete 5543 sayılı İskân Kanunu	İskân Yardımları Madde 9 (3)	(3) Bu Kanun uyarınca yurda kabul edilen göçmenlerin, gümrükten muaf kullanılmış eşyalarıyla birlikte sınırlarımızdan girişlerinden itibaren; yerleri kamulaştırılanlarla, millî güvenlik nedeniyle iskân edilenlere ve göçebelere yeni iskân alanına nakledilmeye başladıkları tarihten itibaren barındırma, yiyecek, yakacak ve tedavi yardımları ile bunlardan muhtaç durumda olanlara bir defaya mahsus olmak üzere giyecek yardımları ve ayrıca yerleri kamulaştırılanlara geçici iskân için karşılıksız yardımlar yönetmelikte belirtilen süre, miktar ve şartlara göre yapılır.	Geçici İskân

Tablo 2. Göç Mevzuatı Kapsamında Kentin Sırları ve Sırdaşlarıyla İlişkili Mekânsal Kavramlar

14.11.2013 ve 28821 sayılı Resmi Gazete Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Taşra Teşkilatı Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği (Hâlihazırda Göç İdaresi Başkanlığı, Bkz. Sonnot i)	İl ve ilçe müdürlüklerinin kuruluşu Madde 4/2	(2) Genel Müdürlük ihtiyaç duyulan il ve ilçelerde il müdürlüklerine bağlı olarak hizmet vermek üzere geri gönderme merkezi, kabul ve barınma merkezi ile insan ticareti mağdurları sığınmaevi kurar, işletir veya işletirir.	Geri Gönderme Merkezi, Kabul ve Barınma Merkezi, Sığınmaevi
---	---	---	---

Tablo 3. Aile ve Sosyal Politikalar Mevzuatı Kapsamında Kentin Sırları ve Sırdaşlarıyla İlişkili Mekânsal Kavramlar

20.03.2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin	Tanımlar Madde 2(f)	f) Şiddet önleme ve izleme merkezleri: Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını yedi gün yirmidört saat esaslı ile yürüten merkezleri,	Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri
	Şiddet önleme ve	(1) Bakanlık, gerekli uzman personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, şiddetin	

Önlenmesine Dair Kanun	izleme merkezlerinin kurulması Madde 14	önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını yedi gün yirmidört saat esasına göre yürüten, çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenen, şiddet önleme ve izleme merkezlerini kurar.	
	Mülkî amir tarafından verilecek koruyucu tedbir kararları Madde 3(a)	a) Kendisine ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara, bulunduğu yerde veya başka bir yerde uygun barınma yeri sağlanması.	Barınma Yeri (uygulamadaki tanımı: Konukevi veya Sığınmaevi)
	Hâkim tarafından verilecek koruyucu tedbir kararları Madde 4/1(a)	a) İşyerinin değiştirilmesi.	İşyeri
	Madde 4/1(b)	b) Kişinin evli olması hâlinde müşterek yerleşim yerinden ayrı yerleşim yeri belirlenmesi.	Yerleşim Yeri
	Madde 4/1(c)	c) 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunundaki şartların varlığı hâlinde ve korunan kişinin talebi üzerine tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulması.	Aile Konutu
	Hâkim tarafından verilecek önleyici tedbir kararları Madde 5(b)	b) Müşterek konuttan veya bulunduğu yerden derhâl uzaklaştırılması ve müşterek konutun korunan kişiye tahsis edilmesi	Müşterek Konut (Kast edilen: Aile Konutu)
	İzin için istenecek belgeler ve aranacak koşullar Madde 6/3 (a)	a) İlgili idareden alınacak yapı kullanma izin belgesi.	Yapı Kullanma İzin Belgesi
	Tedbir kararlarının bildirim ve uygulanması Madde 10/4	(4) Tedbir kararının, kolluk amirince verilip uygulandığı veya korunan kişinin kollukta bulunduğu hâllerde, kolluk birimleri tarafından kişi, Bakanlığın ilgili il veya ilçe müdürlüklerine ivedilikle ulaştırılır; bunun mümkün olmaması hâlinde giderleri Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden karşılanmak üzere kendisine ve beraberindekilere geçici olarak barınma imkânı sağlanır.	Geçici Barınma
	Tedbir kararlarının	(6) Hakkında barınma yeri sağlanmasına karar verilen kişiler, Bakanlığa ait veya Bakanlığın gözetim ve denetimi altında	Bakanlığa Ait veya Bakanlığın Gözetim

	bildirimi ve uygulanması Madde 10/6	bulunan yerlere yerleştirilir. Barınma yerlerinin yetersiz kaldığı hâllerde korunan kişiler; mülkî amirin, acele hâllerde kolluğun veya Bakanlığın talebi üzerine kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis, yurt veya benzeri yerlerde geçici olarak barındırılabilir.	ve Denetimi Altında Bulunan Yerler, Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sosyal Tesis, Yurt veya Benzeri Yerler
	Şiddet önleme ve izleme merkezlerinin faaliyete geçmesi Geçici Madde 1	(1) Bu Kanunun 14 üncü maddesinde kurulması öngörülen şiddet önleme ve izleme merkezleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde Bakanlık tarafından belirlenecek illerde pilot uygulama yapılmak üzere kurulur. Kuruluşları tamamlanıncaya kadar merkezlerin görevlerinin Bakanlığın hangi birimlerince yürütüleceği Bakanlık tarafından belirlenir.	Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri
<i>05.01.2013 tarih ve 28519 sayılı Resmi Gazete</i> Kadın Konuk- evlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik	Tanımlar ve Kısaltmalar Madde 3/1(f)	f) İlk kabul birimi: ŞÖNİM'e başvuran kadınlar ve beraberindeki çocukların geçici kabulleri yapılarak ilk gözlemlerinin yapıldığı, tıbbi kontrol ve tedavilerinin sağlandığı, psiko-sosyal ve ekonomik durumlarının incelendiği, iki haftaya kadar kalabilecekleri birimi,	İlk Kabul Birimi
	Tanımlar ve Kısaltmalar Madde 3/1 (i)	i) Konukevi: Fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların, şiddetten korunması, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanmak suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri ve kadın konukevi, sığınmaevi, kadın sığınağı, kadinevi, şefkatevi ve benzeri adlarla açılmış ya da açılacak yatılı sosyal hizmet kuruluşunu,	Yatılı Sosyal Hizmet Kuruluşu (Konukevi, sığınmaevi, kadın sığınağı, kadinevi, şefkatevi ve benzeri adlarla açılan)
	Madde 4/1	(1) Bakanlık, yörenin ihtiyacına, sosyo-kültürel yapısına göre uygun görülecek il ve ilçelerde konukevi açar. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu yüzbini geçen belediyeler ihtiyaca cevap verebilecek nitelik ve sayıda konukevi açar. İl özel idareleri ile sivil toplum kuruluşları da konukevi açabilir. Gerçek kişiler tarafından konukevi açılmaz.	Konukevi
	Madde 6 /1	Konukevi açmak isteyen belediyeler, il özel idareleri ve sivil toplum kuruluşlarının konukevinde görevlendirecekleri müdür tarafından, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen şartların karşılandığını gösteren ve belgelerin yer aldığı başvuru dosyası üç takım halinde hazırlanarak il müdürlüğüne verilir.	Konukevi

<p>18.01.2013 tarih ve 28532 sayılı Resmi Gazete</p> <p>6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği</p>	<p>Tanımlar ve kısaltmalar</p> <p>Madde 3/1(i)</p>	<p>i) Konukevi: Fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik veya sözlü istismara veya şiddete uğrayanların, şiddetten korunması, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde şiddet mağdurlarının varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanmak suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri ve konukevi, sığınmaevi, kadın sığınağı, kadınevi, şefkatevi ve benzeri adlarla açılan yatılı sosyal hizmet kuruluşunu,</p>	<p>Konukevi Yatılı Sosyal Hizmet Kuruluşu (Konukevi, sığınmaevi, kadın sığınağı, kadınevi, şefkatevi ve benzeri adlarla açılan)</p>
	<p>Tanımlar ve kısaltmalar</p> <p>Madde 3/1(o)</p>	<p>o) Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM): Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği, yeterli ve gerekli personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, çalışmaların yedi gün yirmidört saat esasına göre yürütüldüğü merkezi,</p>	<p>Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi</p>
	<p>Aile konutu şerhi</p> <p>Madde 15/1</p>	<p>(1) Hâkim tarafından, Türk Medenî Kanunundaki şartların varlığı hâlinde ve korunan kişinin talebi üzerine tapu kütüğüne, aile konutu şerhi konulması kararı verilebilir.</p>	<p>Aile Konutu</p>

Tablo 4. İmar Mevzuatı Kapsamında Kentin Sırları ve Sırdaşlarıyla İlişkili Mekânsal Kavramlar

<p>09.05.1985 tarih ve 18749 sayılı Resmi Gazete</p> <p>3194 sayılı İmar Kanunu</p>	<p>Parselasyon planlarının hazırlanması</p> <p>Madde 18</p>	<p>(Değişik fıkra:4/7/2019-7181/9 md.)</p> <p>Düzenleme ortaklık payları, düzenlemeye tabi tutulan yerler ile bölgenin ihtiyacı olan yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretime yönelik eğitim tesis alanları, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları, pazar yeri, semt spor alanı, toplu taşıma istasyonları ve durakları, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, su yolu, resmî kurum alanı, mezarlık alanı, belediye hizmet alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı, özel tesis yapılmasına konu olmayan ağaçlandırılacak alan, rekreasyon alanı olarak ayrılan parseller ve mesire alanları gibi umumi hizmet alanlarından oluşur ve bu hizmetlerle ilgili tesislerden başka maksatlarla kullanılamaz...</p>	<p>Sosyal ve Kültürel Tesis Alanı</p>
	<p>Yapı kullanma izni</p> <p>Madde 30/1</p>	<p>Yapı tamamen bittiği takdirde tamamının, kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığı takdirde bu kısımlarının kullanılabilmesi için inşaat ruhsatını veren</p>	<p>Yapı Kullanma izni</p>

		belediye, valilik bürolarından; 27 nci maddeye göre ruhsata tabi olmayan yapıların tamamen veya kısmen kullanılabilmesi için ise ilgili belediye ve valilikten izin alınması mecburidir.	
14.06.2014 tarih ve 29030 sayılı Resmi Gazete Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği	Mekânsal kullanım tanımları ve esasları Madde 5 /1(j)	j) Sosyal tesis alanı: Sosyal yaşamın niteliğini ve düzeyini artırmak amacı ile toplumun faydalanacağı kreş, kurs, yurt, çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, yaşlı ve engelli bakımevi, rehabilitasyon merkezi, toplum merkezi, şefkat evleri gibi fonksiyonlarda hizmet vermek üzere ayrılan kamu veya özel mülkiyetteki alanlardır.	Sosyal Tesis Alanı
22.02.2020 tarih ve 31047 sayılı Resmî Gazete Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik	Tanımlar Madde 4/1(p)	p) Umumi ve kamu hizmet alanları: Yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi/parkı ve yeşil alan, ibadet yeri, karakol ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretime yönelik eğitim tesis alanları, kamuya ait kreş alanları, pazar yeri, semt spor alanı ve şehir içi toplu taşıma istasyonları ve durakları, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, su yolu, spor alanı, teknik altyapı alanı, kamuya ait trafo alanı, belediye hizmet alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı, kent meydanı, kent parkı, özel tesis yapılmasına konu olmayan ağaçlandırılacak alan, rekreasyon alanı ve mesire alanları, resmî kurum alanı, idari tesis alanı, mezarlık alanı, bunun dışında kamusal ihtiyaçlara göre ortaya çıkacak imar planı kararıyla belirlenen diğer umumi ve kamu hizmet alanları ile taşkın kontrol tesisidir.	Sosyal ve Kültürel Tesis Alanı
	Düzenleme ortaklık payına ait esaslar Madde 14/2 (f)	(2) Düzenleme ortaklık paylarının aşağıdaki öncelik sırasına göre alınması esastır: ... f) Belediye hizmet alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı.	Sosyal ve Kültürel Tesis Alanı
	Düzenleme ortaklık payına ait esaslar Madde 14/5	(5) Spor alanı, teknik altyapı alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı gibi hem belediyenin hem de diğer kamu kurumlarının kullanımında olabilecek alanlar Hazine adına imar planındaki kullanım vasfıyla tescil edilir. Bu alanlar Hazine tarafından, imar planındaki kullanım amacıyla kullanılması şartıyla, belediyesince hizmet verilmesinin planlanması halinde belediyeye devir veya tahsis, diğer kamu kurumlarınca hizmet verilmesinin planlanması halinde ise, hizmeti verecek kamu kurumuna tahsis edilir.	Sosyal ve Kültürel Tesis Alanı

Tablo 5. İl Özel İdaresi Mevzuatı Kapsamında Kentin Sırları ve Sırdaşlarıyla İlişkili Mekânsal Kavramlar

İL ÖZEL İDARESİ MEVZUATI			
05.01.2013 tarih ve 28519 sayılı Resmi Gazete 5302 İl Özel İdaresi Kanunu	İl özel idaresinin görev ve sorumlulukları Madde 6 (a) fıkrası	a) Gençlik ve spor Sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde,	?????
	İl özel idaresinin görev ve sorumlulukları Madde 6 (b)	b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında,	?????
	Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları Madde 7 /1(c)	c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak,...	Sosyal tesisle ilgili imar planı, parselasyon planı ve her türlü imar uygulaması yapmak ve ruhsatlandırmak

Tablo 6. Belediye Mevzuatı Kapsamında Kentin Sırları ve Sırdaşlarıyla İlişkili Mekânsal Kavramlar

23.07.2004 tarih ve 25531 sayılı Resmi Gazete 5216 sayılı Büyük Şehir Belediyeleri Kanunu	Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları Madde 7/1(v)	v) Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksekokullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmak.	Sosyal ve Kültürel Hizmet Yürütmek
	Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları Madde 7/2(d)	İlçe belediyelerinin görev ve yetkileri şunlardır: ... d) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerden; 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak, spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; mabetler ile sağlık, eğitim, kültür tesis ve	Sosyal ve Kültürel Hizmet Sunumu / Ruhsat vermek

		binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihî dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak; bölge otoparkı, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işletirmek veya ruhsat vermek.	
13.07.2005 tarih ve 25874 sayılı Resmi Gazete 5393 sayılı Belediye Kanunu	Belediyenin görev ve sorumlulukları Madde 14	Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; a)... (Mülga son cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) (...) (Ek cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.) Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.	Konukevi

ⁱ Göç İdaresi Başkanlığı, 04.04.2013 tarihli ve 28615 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile Genel Müdürlük statüsünde kurulmuştur. Kanunun 103'üncü maddesi ile Genel Müdürlüğün kuruluşu düzenlenmiştir. Anayasa'da yapılan değişikliklere uyum sağlanması amacıyla 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Genel Müdürlüğü'nün kuruluşunu düzenleyen 103'üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. Genel Müdürlüğün kuruluşuna ilişkin hükümler; 15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4 no.lu Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 158'inci maddesiyle düzenlenmiştir.

ⁱⁱ Kadın sığınma ve konuk evleri ile ilgili, 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kanunu uygulanmaktadır. Kanunla ilgili yönetmelik ise; 08.05.2001 tarih, 24396 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 2396 sayılı "Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılan Kadın Konuk Evleri Yönetmeliği"dir. Bahsi geçen yönetmelik, 2828 Sayılı Kanunun 9/(g), 34 ve 35'inci maddeleri gereği yürürlüğe konulmuştur.

ⁱⁱⁱ Söz konusu Yönetmelik tarafından ortadan kaldırılan Yönetmelikler;

- a. 12.07.1998 tarihli Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği.
- b. 08.05.2001 tarihli Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılan Kadın Konukevleri Yönetmeliği.